

**แนวทางปฏิบัติโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ประจำปี ๒๕๖๒**

ก. ที่มา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ การต่อต้านการทุจริต และประพฤติดีมีชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ
- (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ
- (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

**ข. การปฏิบัติโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ประจำปี ๒๕๖๒**

๑. ระดับจังหวัด

๑.๑ จังหวัดมอบหมายผู้ช่วยเจ้าจังหวัด ๆ ละ ๑ คน และแจ้งอำเภอมอบหมายปลัดอำเภอ ๆ ละ ๑ คน (ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการฯ) หรือบุคคลที่เหมาะสม เป็นวิทยากรแกนนำระดับอำเภอ เข้ารับการฝึกอบรมตามรุ่นและระยะเวลาที่กรมการปกครองกำหนด

๑.๒ ให้จังหวัดสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยากรแกนนำระดับอำเภอ โดยให้ผู้ช่วยเจ้าจังหวัด ร่วมประชุม แนะนำ และเข้าร่วมปฏิบัติงานกับวิทยากรแกนนำระดับอำเภอ เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยให้วิทยากรแกนนำระดับอำเภอไปดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีจิตสาธารณะและพร้อมทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เป็นอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยประจำหมู่บ้าน (อสปช.)

๑.๓ จังหวัดเร่งรัดให้อาเภอจัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) โดยบันทึกผลการรายงาน E-Report โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน โดยจัดตั้ง อสปช. ขึ้นใหม่หรือทดแทน อสปช.เดิมที่ว่างลง โดยสามารถ download คู่มือการใช้งานได้ที่ URL : <https://dopacr.dopa.go.th>

๑.๔ จังหวัดรวบรวมรายงานผลการจัดกิจกรรมของอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยในระดับอำเภอ ซึ่งกำหนดจัดกิจกรรมในหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยบันทึกข้อมูลลงใน E-Report และรายงานผลการจัดกิจกรรมให้แก่กรมการปกครอง ตามแบบ อสปช.๓ ตามห้วงเวลาที่กำหนด

๒. ระดับอำเภอ

อำเภอขับเคลื่อนการดำเนินโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนี้

๒.๑ มอบหมายปลัดอำเภอหรือบุคคลที่เหมาะสมเป็นวิทยากรแกนนำระดับอำเภอ เข้ารับการอบรมตามโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประจำปี ๒๕๖๒ ตามห้วงเวลาที่กรมการปกครองกำหนด

๒.๒ นายอำเภอ โดยศูนย์ประสานงานอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยอำเภอ (ศ.อสปช.อ.) และวิทยากรแกนนำระดับอำเภอประชุมชี้แจงแก่ปลัดอำเภอประจำตำบล ประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย ท่าน ผู้ใหญ่บ้าน ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาท หน้าที่ของอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ในการขับเคลื่อนภารกิจในระดับหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องให้เป็นรูปธรรม “๑ กิจกรรม ๑ เดือน ๑ หมู่บ้าน”

๒.๓ วิทยากรแกนนำระดับอำเภอร่วมกับประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย ท่าน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกราชกรที่มีความพร้อมหรือบุคคลที่มีจิตสาธารณะ น่าเชื่อถือ และพร้อมทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เป็นอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยประจำหมู่บ้าน (อสปช.) หมู่บ้านละ ๒๐ คน (รวมประธานกรรมการบริหารฯ เป็น ๒๑ คน)

๒.๔ วิทยากรแกนนำระดับอำเภอ และประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย จัดประชุมอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยประจำหมู่บ้าน จำนวน ๒๐ คน แล้วคัดเลือกกันเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งรองประธาน คนที่ ๑ คนที่ ๒ เสร็จญก กรรมการ ๔ คน กรรมการและเลขานุการ และกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ รวมจำนวน ๙ คน (รวมประธานเป็น ๑๐ คน) เพื่อเสนอให้ผู้ใหญ่บ้านลงนามในประกาศแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยประจำหมู่บ้าน (ตามตัวอย่างประกาศหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยที่แนบมาพร้อมนี้) หากเห็นควรให้ผู้ที่ปรึกษา ก็ให้เสนอมาในคราวเดียวกันด้วยและติดประกาศไว้ให้เห็นชัดเจนในสถานที่ที่จัดประชุมราษฎรในหมู่บ้าน ๑ ชุด และสำเนาส่งให้ท่านอีก ๑ ชุด

๒.๕ วิทยากรแกนนำระดับอำเภอ ร่วมกับประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย และหรือรองประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย จัดประชุมชี้แจง ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักการสำคัญของการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย บทบาท ภารกิจ และหน้าที่ของอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ให้แก่อาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) สามารถนำไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๖ วิทยากรแกนนำระดับอำเภอร่วมกับคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย ประจำหมู่บ้านจัดทำแผนปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในหมู่บ้านของตนเอง อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกเดือนให้เห็นเป็นรูปธรรม “๑ กิจกรรม ๑ เดือน ๑ หมู่บ้าน”

๒.๗ นายอำเภอ ปลัดอำเภอประจำตำบล ชุดปฏิบัติการขับเคลื่อนการสร้างความปลอดภัย สำนานันท์ประจำตำบลโดยผ่านกลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ให้การสนับสนุนและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย ประจำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด

๒.๘ ศูนย์ประสานงานอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยอำเภอ (ศ.อสปช.อ.) สนับสนุนส่งเสริมภารกิจของอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ในการดำเนินกิจกรรม “๑ กิจกรรม ๑ เดือน ๑ หมู่บ้าน” ในพื้นที่หมู่บ้านให้มีความต่อเนื่องและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๙ อำเภอรวบรวมรายงานผลการดำเนินการกิจของอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้าน โดยบันทึกข้อมูลลงใน E-Report แล้วรายงานผลการจัดกิจกรรม ตามแบบ อสปช.๒ ให้แก่จังหวัด ตามห้วงเวลาที่กำหนด

๒.๑๐ อำเภอจัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยให้มีความต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน โดยสามารถ download คู่มือการใช้งานได้ที่ URL : <https://dopacrr.dopa.go.th>

๓. ระดับหมู่บ้าน

๓.๑ ประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยและหรือรองประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย ดำเนินการจัดประชุมชี้แจง ถ่ายทอดความรู้ให้กับอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกตามข้อ ๒.๓ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้อาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) นำความรู้ที่ได้รับไปดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนกิจกรรม “๑ กิจกรรม ๑ เดือน ๑ หมู่บ้าน” ในระดับหมู่บ้านให้มีความต่อเนื่องและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และรายงานผลการจัดกิจกรรม ตามแบบ อสปช.๑

๓.๒ ประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยจัดประชุมคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยประจำหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในหมู่บ้านของตนเองให้สอดคล้องกับปฏิทินกิจกรรมวันสำคัญประจำปี ๒๕๖๒ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยการจัดกิจกรรม “๑ กิจกรรม ๑ เดือน ๑ หมู่บ้าน” เป็นประจำทุกเดือน

๓.๓ กรณีหมู่บ้านใดมีการแต่งตั้งอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยชุดใหม่ หรือแต่งตั้งเพื่อทดแทนอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยเดิมที่ว่างลง ให้ดำเนินการตามข้อ ๒.๒ – ๒.๔ โดยอนุโลม

๓.๔ ประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยทุกหมู่บ้าน มีหน้าที่จัดทำประกาศแต่งตั้ง “อาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว” ตามตัวอย่างประกาศหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยที่แนบมาพร้อมนี้ และติดประกาศไว้ให้เห็นชัดเจนในสถานที่ที่จัดประชุมราษฎรในหมู่บ้าน ๑ ชุด และสำเนาส่งให้กำนันอีก ๑ ชุด

๓.๕ ให้ประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย รายงานผลการจัดกิจกรรมให้อำเภอ ตามแบบ อสปช.๑ และส่งประกาศหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตย ให้กำนันดำเนินการตามห้วงเวลาที่กำหนด

๔. การรายงานผลการดำเนินการ

๔.๑ ระดับจังหวัด

(๑) จังหวัดมีหน้าที่ในการรวบรวมแบบรายงานผลการจัดกิจกรรมการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยที่ได้รับอำเภอบ (ตามแบบ อสปช. ๒ พร้อมรายละเอียดภาพถ่ายการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน) โดยนำมาสรุปผลเป็นภาพรวมของจังหวัด แล้วรายงานผลการจัดกิจกรรม ตามแบบ อสปช. ๓ พร้อมแนบรายละเอียดและภาพถ่ายการจัดกิจกรรม จากแบบ อสปช.๑ ให้กรมการปกครองทราบภายในวันที่ ๓๐ ของทุกเดือน (โดยจังหวัดเป็นผู้ติดตามทวงถาม เพื่อให้อำเภอรวบรวมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้านต้นแบบประชาธิปไตยเป็นไปอย่างต่อเนื่องทุกเดือน ตามห้วงเวลาที่กำหนดด้วย)

(๒) จังหวัดมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลจำนวนอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) และคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) และให้รายงานครั้งแรก ภายในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๒ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ทั้งนี้ จังหวัด อำเภอ สามารถดาวน์โหลดแบบรายงาน (อสปช.๑ – ๓) ได้จากเว็บไซต์กรมการปกครอง หัวข้อหนังสือสั่งการ กรณีจำเป็นเร่งด่วนสามารถรายงานผลการจัดกิจกรรมเบื้องต้นทางโทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๕ หรือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ dopaelect@gmail.com และส่งเอกสารรายงานตามมาในภายหลัง

๔.๒ ระดับอำเภอ

(๑) อำเภอมีหน้าที่ในการรวบรวมแบบรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยของอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ในระดับหมู่บ้าน พร้อมรายละเอียดและภาพถ่ายกิจกรรมตามแบบ อสปช. ๑ ตามข้อ ๔.๔ (๑) โดยนำมาสรุปเป็นภาพรวมของอำเภอและรายงานผลการจัดกิจกรรมตามแบบ อสปช. ๒ พร้อมแนบภาพถ่ายการจัดกิจกรรม จากแบบ อสปช.๑ ให้แก่จังหวัดภายในวันที่ ๒๕ ของทุกเดือน

(๒) อำเภอมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลจำนวนอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) และคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ในระดับหมู่บ้านจากกำนัน ตามข้อ ๔.๔ จัดทำรายงานครั้งแรกภายในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๒ ภายในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

๔.๓ ระดับตำบล

กำนัน มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลจำนวน อสปช. ระดับหมู่บ้านจากประกาศฯ ตามข้อ ๔.๔ และจัดทำสรุปรายงานจำนวนอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) และคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) โดยเก็บไว้ที่ทำการกำนัน ๑ ชุด และรายงานอำเภอ ๑ ชุด ซึ่งการรายงานครั้งแรกให้ดำเนินการภายในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๒ ภายในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒

๔.๔ ระดับหมู่บ้าน

(๑) รายงานผลการจัดกิจกรรมและรายละเอียดของการจัดกิจกรรม พร้อมภาพถ่ายกิจกรรมตามแบบ อสปช. ๑ ให้แก่อำเภอ เพื่อทางอำเภอจะได้รายงานให้แก่จังหวัด ในทุกวันที่ ๒๐ ของเดือนต่อไป

(๒) ส่งประกาศแต่งตั้ง “อาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่” ให้แก่กำนัน เพื่อกำนันจะได้รายงานให้แก่อำเภอ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

(๓) ส่งประกาศแต่งตั้ง “คณะกรรมการบริหารอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย” ให้แก่กำนัน เพื่อกำนันจะได้รายงานให้แก่อำเภอ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

หมายเหตุ กรมการปกครองได้รวบรวมจัดทำปฏิทินกิจกรรมวันสำคัญ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อให้อาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตย (อสปช.) ได้ใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรม “๑ กิจกรรม ๑ เดือน ๑ หมู่บ้าน”